

Дело С-400/10 PPU

J. McB.

срещу

L. E.

(Преюдициално запитване,
отправено от Supreme Court)

„Съдебно сътрудничество по граждански дела — Брачни дела и дела, свързани с родителска отговорност — Хагска конвенция от 25 октомври 1980 година за гражданските аспекти на международното отвлечане на деца — Регламент (ЕО) № 2201/2003 — Деца, чиито родители не са сключили брак — Право на бащата да упражнява родителски права — Тълкуване на понятието „право на упражняване на родителски права“ — Основни принципи на правото и Харта на основните права на Европейския съюз“

Становище на генералния адвокат г-н N. Jääskinen, представено на 22 септември 2010 г. . . . . I - 8969

Решение на Съда (трети състав) от 5 октомври 2010 г. . . . . I - 8992

Резюме на решението

1. *Основни права — Зачитане на личния и семеен живот (член 7 от Хартата на основните права на Европейския съюз)*
2. *Съдебно сътрудничество по граждански дела — Компетентност, признаване и изпълнение на съдебни решения по брачни дела и по дела, свързани с родителска отговорност — Регламент № 2201/2003 — Право на упражняване на родителски права (членове 7 и 24 от Хартата на основните права на Европейския съюз; член 2, точка 11 от Регламент № 2201/2003 на Съвета)*

1. От член 52, параграф 3 от Хартата на основните права на Европейския съюз следва, че доколкото тя съдържа права, съответстващи на правата, гарантирани от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, техният смисъл и обхват са същите като дадените им в посочената конвенция. Тази разпоредба обаче не пречи правото на Съюза да предоставя по-широка защита. Текстът на член 7 от посочената харта, съгласно който всеки има право на зачитане на неговия личен и семеен живот, на неговото жилище и на тайната на неговите съобщения, е идентичен на този на член 8, параграф 1 от Конвенцията, като единствената разлика е, че в последния се употребява изразът „неговата кореспонденция“ вместо „неговите съобщения“. При това положение член 7 урежда права, съответстващи на гарантираните в член 8, параграф 1 от Конвенцията. Следователно трябва да се приеме, че член 7 от Хартата има същия смисъл и същия обхват като член 8, параграф 1 от Конвенцията, тълкуван в практиката на Европейския съд по правата на човека.

(вж. точка 53)

2. Регламент № 2201/2003 относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент № 1347/2000, трябва да се

тълкува в смисъл, че допуска правото на държава членка да подчинява предоставянето на право на упражняване на родителски права на баща, който не е сключил брак с майката на детето, на условието компетентната национална юрисдикция да е постановила решение за предоставяне на упражняването на родителски права на бащата, поради което отвеждането или задържането на детето от майката да може да бъде неправомерно по смисъла на член 2, точка 11 от този регламент.

Всъщност Регламент № 2201/2003 не определя кое лице трябва да е носител на правото на упражняване на родителски права, вследствие на което отвеждането на детето може да е неправомерно по смисъла на член 2, точка 11, а по отношение на определянето на носителя на това право препраща към правото на държавата членка, в която детето обичайно пребивава непосредствено преди отвеждането или задържането. Така правото на тази държава членка определя условията, при които на бащата на родено извън брак дете се предоставя право да упражнява родителски права над него по смисъла на член 2, точка 9 от посочения регламент, като при необходимост подчинява предоставянето на това право на условието компетентната национална юрисдикция да е постановила решение за предоставяне на правото на бащата. Ето защо Регламент № 2201/2003 следва да се тълкува в смисъл, че за целите на прилагането на този регламент неправомерността на отвеждането на дете зависи единствено от наличието на право на упражняване на родителски права, което е предоставено по силата на приложимото

национално право и в нарушение на което е извършено отвеждането.

Членове 7 и 24 от Хартата на основните права на Европейския съюз допускат подобно тълкуване.

Всъщност, въпреки че за целите на прилагането на Регламент № 2201/2003, за да се определи дали отвеждането на родено извън брак дете от майката в друга държава членка е правомерно, бащата на детето трябва да има право преди отвеждането да сезира компетентната национална юрисдикция и да поиска да му се предостави право на упражняване на родителски права над него, като в този контекст именно това е същността на правото на бащата на родено извън брак дете на личен и семеен живот, обстоятелството, че за разлика от майката бащата на родено извън брак дете не се приема автоматично за носител на правото на упражняване на родителски права по смисъла на член 2 от регламента, не засяга същността на правото му на личен и семеен живот, предвидено в член 7 от Хартата на основните права на Европейския съюз, стига да е спазено правото му да иска от компетентната юрисдикция да му се предостави право на упражняване на родителски права.

Този извод не се опровергава от обстоятелството, че ако бащата не е предприел своевременно действия,

за да придобие право на упражняване на родителски права, при отвеждане на детето от майката в друга държава членка той няма възможност да постигне връщането на детето в държавата членка, в която то е пребивавало преди това. Всъщност подобно отвеждане представлява правомерно упражняване на правото на свободно движение на майката, на която е предоставено упражняването на родителски права, като това право е предвидено в член 20, параграф 2, буква а) ДФЕС и член 21, параграф 1 ДФЕС, и на правото ѝ да определя мястото на пребиваване на детето, без това да лишава бащата на родено извън брак дете от възможността да упражни правото си на иск, за да му бъде предоставено впоследствие право на упражняване на родителски права над детето или право на лични отношения с него. Поради това, ако на бащата на родено извън брак дете се признае право на упражняване на родителски права над него съгласно член 2, точка 11 от Регламент № 2201/2003 — независимо от обстоятелството, че съгласно националното право не му се предоставя такова право, — това би довело до противоречие с изискванията за правна сигурност и до нарушаване на необходимата защита на правата и свободите на други хора по смисъла на член 52, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз, в конкретния случай на правата и свободите на майката. Освен това при подобно решение би възникнала опасност да се наруши член 51, параграф 2 от посочената харта.

Освен това предвид голямото многообразие на отношенията в случаите, в които не е сключен брак, и

произтичащото от това многообразие на отношенията между родителите и децата им, като това многообразие намира израз в предвидените в държавите членки различни режими във връзка с обхвата и упражняването на родителската отговорност, член 24 от Хартата на основните права на Европейския съюз, във връзка с който трябва да се тълкува член 7 от нея, допуска, за целите на прилагането на Регламент № 2201/2003, правото на упражняване на родителски права по принцип да се предоставя единствено на майката и да се предоставя на бащата на родено извън брак дете само със съдебно решение. Всъщност подобно изискване позволява на компетентната национална юрисдикция да вземе решение относно упражняването на родителски права над детето, както и относно правото на лични отношения

с него, като отчита всички релевантни данни, и по-специално обстоятелствата във връзка с раждането на детето, естеството на отношенията между родителите, отношението между всеки родител и детето, както и способността на всеки от родителите да упражнява родителски права. Отчитането на тези данни позволява да се защити висшият интерес на детето съгласно член 24, параграф 2 от Хартата.

(вж. точки 43, 44, 55, 57—59, 62—64 и диспозитива)